

# דעת ואמונה

## מתורתו של

## הגאון רבי עמנואל טולידאנו שליט"א

גיליון מס' 123

מתי התחילה האנטישמיות בעולם?

פרשת לך לך  
תשפ"ד

השמלה ושימו על שכם שניהם, והלכו אחורנית וכיסו את ערות אביהם.

ומצינו בזה דבר נפלא מהחפץ חיים, שכאשר נכנסו בני ישראל לארץ ישראל, ונלחמו בכנעניים והרגום, כמו שנצטוונו "לא תחיה כל נשמה" נאמר בתורה "וגם את הצרעה אשלח לפניכם" ואמרו חז"ל שהצרעה היתה הולכת לפניכם, ומסמאה את עיני הכנעניים ומסרסתן, וכך סייעה לעם ישראל להכניע את הכנעניים מפניהם.

וצריך להבין למה הצרעה פגעה בהם דוקא בשני איברים הללו, שסימאה את עיניהם, וסירסה אותם, וביאר החפץ חיים, שהרי בני כנען הם בני בניו של חם, ולכן נענשו מדה כנגד מדה על מעשי חם אביהם, שבתחילה חם ראה את ערוות אביו, וחטא בעיניו, ואח"כ סירס אותו, וכנגד מה שפגע בנח אביו בעיניו ובסירוס, כך נענשו בני בניו - העם הכנעני, שהצרעה סימאה את עיניהם וסירסה אותם. [ורש"י הביא שיש אומרים שכנען עצמו ראה והגיד לאביו, ולפי"ז כנען אביהם היה ג"כ שותף במעשיו של אביו.]

נתבונן, כמה נפלאים הם דברי החפץ חיים, ראשית רואים מזה כמה דברי חז"ל מדוקדקים, שהכל נאמר בתכלית הדיקדוק, ושום דבר מדבריהם אינו לבטלה, ועוד נלמד מזה, היאך עונשי שמים ניתנים באופן שקול ומדוד, כל אחד לפי מה שמגיעו, ואיש לא ימלט בשום אופן, וכנגד מה שחטא יענש בדיוק, מדה כנגד מדה, והדברים נפלאים עד מאד!

### יפת אלוקים ליפת - וישכון באהלי שם

"יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם" יש מפרשים כוונת התורה, שגם החכמה שנתן השם ליפת, הרי היא תשכון באהלי שם, שגם אנחנו באהלי שם, נעזרים ולומדים מהחכמה של יפת, וכמ"ש חז"ל 'חכמה בגויים תאמין'.

אומרת התורה "ובני יפת, גומר ומגוג ומדי ויוון, ותובל ומשך ותירס" (י, ב) הנה מלחמת גוג ומגוג, תעשה לאחרית הימים - בין שני האומות הללו שהם יהיו ראשי אומות העולם, וכמדומה שמגוג הוא רוסיה, וגוג הוא אומה אחרת, שאיננו יודעים מי הוא.

ומהסבא רבי ברוך זצ"ל שמעתי, מה הכוונה 'ומשך' שזה מלשון מסק, וכנראה בערבית מתרגמים משך - מסק, והכוונה היא למוסקובא בלע"ז, ויש שפות שמוסקבא נקראת מוסקוב, וזה התרגום של משך המוזכר בתורה, ולפי זה מוסקבא היא מושך ולא מגוג. ויתכן שכל הארצות הללו הם צפוניות, באזור רוסיה. "ובני גומר, אשכנז וריפת ותוגרמה" אשכנז אנחנו יודעים מי הם, ארצות אשכנז. 'ריפת' יש מביאים שזה בריטניה. 'ותוגרמה' נראה שזה טורקיה, וכך מביאים הספרים שזה אומה בדרום טורקיה. [עיין בספר יוסיפון, ובכוזרי]

### האם הפלשתינים - הם הפלישתים של התנ"ך?

אומרת התורה "ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען.. ומצרים ילד את פתרוסים ואת כסלוחים, אשר יצאו מהם פלישתים"

כאן נכתב בתורה בפירוש, שהפלישתים הם מצאצאי חם, והאומה הזו היא הנזכרת בתורה בספר בראשית, ובספרי הנביאים. ולפי זה כל הערבים של היום שהם מתייחסים לישמעאל, אין להם שום קשר לאומה הזו, שהרי הפלישתים הם מצאצאי חם, והערבים שהם צאצאי ישמעאל, הרי הם צאצאי אברהם אבינו [שבא משם]

ולכן אותה הטענה של הערבים כיום, שהם עם עתיק שקיים הרבה שנים, והם ההמשך של האומה העתיקה שנקראו פלישתים וחיו בארץ ישראל בזמן האבות ובזמן הנביאים, זה אינו, שהרי הערבים הם צאצאים של אברהם, והפלישתים צאצאים של חם כמפורש כאן בתורה.

### עבריים - תלמידים של עבר!

הנה אברהם אבינו נקרא "אברהם העברי" (בראשית יד, יג ערש"י שם) וכמו"כ כל בני יעקב נקראו עבריים, כמו שמצינו בתורה בפרשת מקץ "כי יוכלו המצרים לאכול עם העברים לחם" (מד, לג) וצריך להבין מהו המושג עברי, ופעם אמר לי ר' יעקב פוזן שליט"א שהמושג 'עבריים' זה בני ותלמידי עבר, והיינו שהם היו מתלמידיו של עבר.

הרי לנח נולדו שלושה בנים, שם חם ויפת, ולשם נולד בן ושמו ארפכשד, ונולד לו בן ושמו שלח, ושלח ילד את עבר, נמצא שעבר היה הנין של שם, ואמרו חז"ל שלשם היתה ישיבה ולימד שם תורה, ואח"כ 'עבר' הנין שלו המשיך ללמד באותה ישיבה, ועל כן נקראת הישיבה של שם ועבר, ויעקב אבינו קודם שברח מחרן נטמן בישיבתו של עבר י"ד שנה, כמש"כ רש"י סו"פ תולדות (כח, ט) וכמו"כ רבקה אימנו כשהיו לה תאומים בבטנה הלכה 'לדרוש את ה' והיינו לבית מדרשו של שם, כמש"כ רש"י שם (בראשית כו, כב) ונמצא א"כ שהאבות הקדושים היו תלמידים בישיבה של שם ועבר, ועל שם עבר שלימד שם תורה - נקראו 'עבריים'.

ומה לימדו בישיבתם של שם ואבר? קודם כל לימדו שיש אלוקות בעולם, ואין עוד מלבדו! והוא שולט בכל מערכות הבריאה! ועל כן ראוי ללמוד את תורת השם. ואברהם אבינו בא והפיץ את האמונה הזו בכל העולם, שאין בירה בלא מנהיג, והעולם איננו הפקר!

ומהטעם הזה באה שגאה לכל העבריים, מפני שהם תלמידים של ישיבת עבר, ששם לימדו ולמדו שהעולם לא נברא מעצמו, יש לו בורא ומנהיג, וצריך לעשות את רצונו, ולפי פשוטו זה הטעם ש'לא יוכלו המצרים לאכול את העבריים לחם' כיון שהעבריים היו חרדים מדי בשבילם, הם הוכיחו לעולם שיש בורא! ולא יתכן לעבוד עבודה זרה, וזה השניא אותם על שאר העולם.

ונמצינו למדים מזה, שכבר אז באותה תקופה נוסדה ה'אנטישמיות' שכל מי שהוא תלמידו של שם והלך בשיטתו, שיש מנהיג לבירה, זכה לשינאה מצד שאר העולם, וזה גם הכוונה במושג 'אנטי עיבור' והיינו נגד העבריים, ושני השמות חד הם, שכל התלמידים של שם ועבר, היה להם תפיסת עולם שונה מכולם, שיש בעולם מנהיג ומשיג, והכל שלו, ועל זה שגאוה האומות.

ואכן נמרוד הוא זה שיצא בפומבי ובגלוי, נגד הפצת האלוקות של שם ועבר, ואברהם אבינו, ועליו נאמר "הוא היה גיבור ציד לפני ה'" (בראשית י, ט) וכמו שפירש"י שהיה 'צד דעתו של הבריות ומטען למרוד במקום' זה היה העבודה של נמרוד, להתנגד ללימוד של אברהם אבינו ושם ואבר, ולהטעות ולהחטיא את הרבים למרוד בהשם. רואים מכאן שמתחילת הבריאה כבר הושרש, לשנוא את החרדים לדבר השם, וכל מי שמפרסם את מציאות השם בעולם.

### אנשי ארץ כנען נענשו - על חטאו של חם אבי אביהן!

"ויהיו בני נח היוצאים מן התיבה שם חם ויפת" שם היה הבן הכי חשוב ומשובח, וממנו יצא אברהם אבינו, וחם היה רשע, וממנו יצאו כל יושבי ארץ כנען, שעליהם נאמר בתורה, שעשו תועבות רבות, ומחמת זה הקיאים ארץ ישראל.

והנה אמר בתורה שחטאו של חם היה, שראה את ערוות אביו, וסירס אותו [כמו שפירשו חז"ל בסנהדרין, ערש"י] ומפני מה עשה כן? בכדי שלא יהיו לאביו עוד ילדים, כמובא ברש"י (ט, כה) שאמר לאחיו 'אדם הראשון היו לו שני בנים, והרג זה את זה בשביל ירושת העולם, ואבינו יש לו ג' בנים ועודנו מבקש בן רביעי"? ואמנם שם יפת כששמעו על מעשיו של חם, לקחו את

"וכנען ילד את צידון בכרו.. ויהי גבול הכנעני מצידון בואכה גררה עד עזה, בואכה סדומה ועמורה.." (יא, טו-כ)  
הבן הבכור של כנען היה צידון, והוא קיבל אז את השליטה בארץ אביו – ארץ כנען, ומקום מושבו היה בצידון [שנקרא כך על שמו] שהוא בצפון הארץ, ושלט בארץ הזו ממקום מגוריו בצפון, עד לצד דרום של הארץ, מצד מזרח הוא שלט עד סדום ועמורה, היכן שהיום הוא ים המלח, וזה הגבול הדרום מזרחי של ארץ ישראל, ומצד מערב הוא שלט עד עזה, שזהו אכן הגבול הדרום מערבי של ארץ ישראל.  
באותה תקופה, כל האזור של סדום ועמורה היה כולו משקה, כמו שנאמר בפרשת לך לך (יג, ו) וזה היה אזור חם מאד, ועשיר מאד במעיינות קטנים של מים מתוקים [ועד היום ניתן לראות באזור ים המלח מעיינות של מים מתוקים שיוצאים מבטן האדמה וראויים לשתיה] וכך יכלו לגדל שם גידולים מעולים, ומזה התעשרו בני המקום מאד, והעושר המופלג שלהם גרם להם לחטוא, כמבואר בפרקי דר' אליעזר.

ולכן ברור, שהערבים שגרים כיום בארץ ישראל, הם באו מאיזה שבט ערבי שעבר כאן בארץ לפני כמה שנים, ובאו לגור כאן, ואין להם שום קשר לאומה קדומה כל שהיא.  
וזכורני שפעם איזה אנשים, טענו לפני והתפארו בכך, שהערבים שנמצאים כאן בארץ, ומכנים את עצמם 'פלשתינים' הם אותה אומה עתיקה של הפלישתים שהיו בימי יהושע.  
ואמרת להם, ראשית הפלישתים היו מבני חם, ולא צאצאים של אברהם אבינו, ועוד אם אכן הוא כדבריהם, שהערבים הם הפלישתים, אם כן נאמר עליהם בתורה 'לא תחיה כל נשמה' שהרי כל האומות שהיו בארץ כנען נצטוונו להורגם לגמרי, וא"כ מה יש להתפאר באומה הזו? הרי נאמר בתורה 'ולא תקיא הארץ אתכם כאשר קאה את הגוי אשר היו לפניכם' לא סתם הקב"ה אמר לכלות את אנשי כנען, בגלל שהם היו מושחתים, ועשו את כל התועבות, ואינם מתאימים לארץ ישראל.  
ואם אכן הוא כך שהערבים של היום, הם הפלישתים הקדומים, א"כ ראוי להם שתקיא אותם הארץ מכאן, וכדאי להם לחפש מקום אחר לחיות בו..

## חומש בראשית מלמדנו – מה הם עיוני שמים

והרמש, כולם, וכל זה למה? מפני שחטאו, והשחיתו את דרכם על הארץ, וזה מלמד אותנו, לחיים שלנו, שכל חטא שהאדם עושה, העונש עליו הוא גדול ועצום מאד, ולא ימלט ממנו איש, ועל כל מעשה יבוא במשפט, ולכן נכתבה פרשת נח באריכות רבה, בכדי ללמד אותנו מה המשמעות של חטא, ומה המחיר שהאדם משלם, על עברו על רצון השם חלילה!  
וכך התורה מלמדת אותנו בדור הפלגה, שנענשו על כך שהפיץ אותם השם על פני כל האדמה, ואח"כ בסדום ועמורה התורה מתארת שה' המטיר עליהם גפרית ואש, נזרקו עליהם פצצות מהשמים, ונוצר מזה שריפה, ובנוסף לזה נוצר הדף מההתפוצצות של הגופרית [שזה החומר שמשמש גם היום לפצצה] ומההדף הזה, נהרסו הבתים וכל יושביהם נהרגו בסקילה, וזה לא הספיק להקב"ה בכדי להענישם, עד שעשה להם הפיכה מושלמת, שהפך את הסלע שעליהם ישבו הערים הללו, וכך נאבדו מעל פני האדמה.  
ומהפרשיות הללו אנו לומדים את מה שאומרים כל יום ב'עזרת אבותינו' ימשפטיך וצדקתך עד אפסי ארץ' המשפט של הקב"ה נמצא ומגיע לכל הארץ, ואין להימלט ממנו! וראוי לכל אדם ללמוד מוסר בכדי שיבוא להתבונן הדברים הללו, שמשפטי השם הם בכל הארץ, ולא כדאי לעבור על רצון השם, וכמו שרבינו יונה בשערי תשובה "יבין לבבו כי רע ומר עזבו את השם" השי"ת יזכנו לזה.

אמרו חז"ל בסוטה (יד, א) "דרש ר' שמלאי תורה תחילתה גמילות חסדים, וסופה גמילות חסדים, תחילתה גמילות חסדים דכתיב 'ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם' וסופה גמילות חסדים דכתיב 'ויקבור אותו בגיא'" בתחילת התורה מסופר שהקב"ה עסק בגמילות חסדים, והוא בכבודו ובעצמו דאג לאדם וחווה שיהיה להם בגד לכסות את ערוותן, ובסוף התורה מסופר שהקב"ה עסק בגמילות חסדים שקבר בכיכר בעצמו את משה רבינו.  
ונראה לי ללמוד מזה, שהנה חז"ל דיקדקו על שני פסוקים שכתבה התורה, שמזה אנו למדים מה יקר העניין של גמילות חסדים לפני הקב"ה, שלכן הכתיבו דוקא בתחילת התורה ובסופה בכדי להודיע מעלתו.  
ולפי דברים הללו נאמר גם אנו, שהנה פרשת נח נכתבה בתורה באריכות רבה, ובפירוט רב, באיזה אופן מחה השם את כל היקום אשר על פני האדמה, ואת כל השתלשלות המאורעות, ואם ר' שמלאי למד את מעלת גמילות חסדים מכח שני פסוקים שבתורה, ק"ו וכן בנו של ק"ו שניתן ללמוד מפרשה שלימה שנאמרה בתורה, שבוודאי היא באה ללמדנו איזה דבר שנוגע לחיים שלנו.  
ומה ניתן לנו ללמוד מפרשת נח? בוא וראה מה עומק עיוני שמים, שהרי הקב"ה מחה והחריב את כל הברואה כולה! ומחק את כל היקום כולו! האדם, בהמה, העופות לכל מיניהם,

## הכספת שניצלה בזכות הרב אברמסקי

שמעתי סיפור מנשיא ארה"ב ג'ו ביידן. כידוע שהנאצים היו ג"כ פראי אדם [וראויים להתחרות בישמעאלים הי"ן] לא היה להם רחמים, והרגו ללא הבחנה כל היכן שחשבו שזה ישרת את מטרותיהם, וכפי שידוע שהיה להיטלר גדוד מיוחד שחינך אותם באופן אישי – לאכזריות, לחתוך בבשר החי וכיו"ב.  
ובמלחמת העולם אכן היטלר עשה פשעי מלחמה מול הרבה מדינות, ובכל מדינה שרצה לכבוש, הוא היה שולח פצצות כל ערב על העיר, בלי שום הבחנה בין תושבים לחיילים, והיה מפגיז מבני ציבור, בנקים, וכיו"ב, עד שכבש את המקום, וכמו"כ עשו הנאצים בלונדון, שלחו פצצות על לונדון כל ערב, ללא הבחנה כמה אזרחים מתים מזה, והעיקר להרוס את לונדון עד שיכנעו להם, לא היו להם שום גבולות, ובפרט בערים של תעשייה היו מפוצצים הרבה, כדי להרוס את המפעלים ואת בתי המסחר כולו. ההתנהגות הזו היא נקראת פשע מלחמה, מה אתה זורק על אזרחים ללא הבחנה? למה אתה הורס את העיר?  
באותה תקופה שנוקרו הרבה פצצות על לונדון, כולל על הבנקים, כל האנשים חיפשו איפה להתחבא בזמן אזעקות, וחלק גדול היו מתחבאים ברכבת תחתית, שזה היה מוגן בבטון שבני מעל הרכבת, ובאותו זמן היה הרב אברמסקי בלונדון וחישב מקום מסתור, והיה שם איזה מנהל בנק בלונדון, שראה את הרב אברמסקי מחפש מקום מסתור, אמר לו, יש לי רעיון בשבילך איך תהיה מוגן, אני יכניס אותך לחדר הכספת של הבנק, שהוא בנוי היטב בבטון מכל בצדדים, ובוודאי לא יחרס מהפצצות, וככה תהיה מוגן ממש, ואכן הרב אברמסקי נכנס לחדר הכספות והתחבא שם וניצל.  
לאחר שנגמרו הפצצות התברר דבר פלא, שהנאצים הצליחו להפציץ גם את חדרי הכספות של הבנקים, שהם כיוונו במיוחד פצצות רבות לכיוון הכספות כדי להרוס להם את הכלכלה, ואכן הם הצליחו לחדור לכספות, והבנקים קרסו והפסידו המון כסף, חוץ מבנק אחד שלא נפגע, וזהו אותו בנק שהתחבא בו הרב אברמסקי! ויהיה הדבר לפלא!  
היו אומר שילא הכספת שמרה על הרב אברמסקי, אלא הרב אברמסקי שמר על על הכספת! עד כאן סיפר הנשיא ביידן.  
עוד ידוע על הרב אברמסקי, שגם במלחמת העולם הראשונה, היה לו ניסים מיוחדים, שהוא נתפס אצל הרוסים ושלחו אותו לסיביר, וכל העולם היהודי רעש על כך, וכל ראשי המדינות התקשרו לרוסיה שישחררו אותו, וגם הח"ח ידע מזה, כמו שסיפר ר' מרדכי שולמן שהיה איתו באותו זמן, ואז אמר הח"ח "לא יעזור להם כלום, הם מוכרחים לשחרר אותו" ואכן כך היה שלבסוף שחררו אותו. ואמר על כך ר' מרדכי שולמן איך הח"ח ידע מה נעשה? על פי מה שפירש בסידור הגר"א מה שאומרים בברכת יוצר "אשר משרתיו כולם עומדים ברום עולם, ומשמעים ביראה יחד בקול דברי אלוקים חיים ומלך עולם" אומר הגר"א בסידור, מה זה דברי אלוקים חיים? שהם מודיעים את הגזירות שגזר הקב"ה על העולם, והם מכריזים אותם, ואומרים כך נגזר על פלוני וכך על אלמוני! ואמר הרב שולמן שכנראה הח"ח היה שומע מה שהמלאכים אומרים.

## לזכות נכד מורינו הרב שליט"א

הרב יהודה טולדאנו שליט"א לרגל הולדת בנו שיחי יהי רצון שיזכו הוריו לגדלו לתורה ולחופה ולמשים טובים!

גיליון זה נכתב על פי הכנת הכותב בלבד

ניתן להאזין לשיחה בשידור חי בקו 'עוטה אור' 0783-718-148 או במערכת 'קול יהודי מרוקן' 0747-962-335

במו"ב ניתן לקבל את הגיליון במייל 6082566@gmail.com